

Helvetica, eerste lettertype met een eigen film

Helvetica, eerste lettertype met een eigen film

[print](#) [stuur artikel door](#)

Het is feest voor het Zwitserse lettertype Helvetica. Vijftig jaar terug werd de neutrale, schreefloze letter voor het eerst

op papier gezet. Vormgevers en curatoren gebruiken hem nog altijd bij de vleet. Dat is opvallend, want lettertypes raken vaak in de vergetelheid als zich een modernere of betere variant aandient.

De overlevingskracht van Helvetica wordt van alle kanten geprezen. Het Museum of Modern Art in New York wijdt de tentoonstelling '50 years of Helvetica' aan het grafische jubileum. De Amerikaanse regisseur Gary Hustwit maakte zelfs een documentaire over de zakelijke letter. Helvetica is daarmee het eerste lettertype met een eigen film. Verder verscheen het vuistdikke overzichtsboek 'Helvetica - Homage to a Typeface' van de Duitser Lars Müller.

Wat maakt Helvetica zo bijzonder? Liefhebbers van de letter wijden het succes aan de 'opvallend onopvallende' uitstraling. Volgens ontwerper Wim Crouwel, die Helvetica in Nederland groot maakte, is de letterstijl daarom nog steeds goed bruikbaar. „Helvetica is een neutrale letter, zonder eigen uitdrukking. Daardoor komt de boodschap helder over.”

De Zwitserse vormgever Edouard Hoffmann introduceerde Helvetica in 1957. Hij gaf de letter in eerste instantie de naam 'Neue Haas Grotesk' mee, maar dat was commercieel gezien geen slimme keuze. De voor die tijd uiterst moderne letter werd daarom als Helvetica (Latijn voor 'Zwitsers') de wereld in gestuurd.

Sindsdien is het lettertype niet meer weggeweest. „Dat is bijzonder, want met letters is het als met mode”, zegt voormalig artdirector van Trouw Erik Terlouw. „Lange pijpen, smalle pijpen. Bij Lettertypes is het niet anders. Als letters uit de smaak zijn, verdwijnen ze, om na jaren weer van stal gehaald te worden.”

Logo's, reclames, informatieborden: het is lastig om over straat te lopen zonder Helvetica-letters te zien. Wat grafisch ontwerper Elzo Smid betreft mag Helvetica voorgoed verdwijnen. Hij ergert zich aan het gemak waarmee vormgevers naar de letter blijven grijpen. „De licenties voor Helvetica zijn vrij goedkoop. Om die reden kom je hem in moderne vormgeving nog altijd tegen, zoals in beeldschermplaatjes van telefoons. En natuurlijk bij bedrijven die de huisstijl al 40 jaar niet veranderd hebben”, zegt Smid spottend. „Helvetica was voor zijn tijd revolutionair, maar tegenwoordig is de stijl vooral goed om een tekst er als grap extra lullig uit te laten zien.”

Dat licentiekosten meespelen in de keuze voor een bepaald lettertype blijkt wel uit het feit dat Windows in 1992 afzag van gebruik van Helvetica. De softwaregigant wilde de kosten van de letter niet betalen en liet zelf een alternatieve variant ontwikkelen, die niet veel afweek van Helvetica. Dat lettertype, Arial, werd de standaardletter van Windows 3.1. Vormpuristen zien Arial nog altijd als het inferieure, lelijke broertje van het voorbeeld Helvetica.